

Åklagarmyndighetens författningssamling

ÅFS 2012:1

Publiceringsdatum:
23 februari 2012

Åklagarmyndighetens föreskrifter om ändring i Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (ÅFS 2005:9) om ledning av förundersökning i brottmål;

beslutade den 22 februari 2012.

Åklagarmyndigheten föreskriver med stöd av 1 b § åklagarförordningen (2004:1265) i fråga om Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (2005:9) om ledning av förundersökning i brottmål,

dels att 1, 5, 7, 8 och 11 §§ ska ha följande lydelse,
dels att bilagan ska ha följande lydelse.

Åklagarmyndigheten beslutar i fråga om Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (2005:9) om ledning av förundersökning i brottmål, att allmänna råd efter 1, 6, 7 och 8 §§ ska ha följande lydelse.

Föreskrifterna och de allmänna råden har utarbetats i samråd med Rikspolisstyrelsen. Rikspolisstyrelsen har i Rikspolisstyrelsens författningssamling (RPSFS 2012:12, FAP 403-5) utfärdat och beslutat likalydande föreskrifter och allmänna råd.

1 § Vid tillämpningen av 23 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken ska vad som anges i denna författning gälla.

Det som anges i denna författning gäller även utredningar rörande brott enligt 31 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LuL). Föreskriften i 7 § 5 ska dock inte gälla för utredningar enligt 31 § LuL.

Allmänna råd

Att föreskriften i 7 § 5 inte ska gälla för utredningar enligt 31 § LuL innebär att ansvaret för en sådan utredning inte med automatik ska övertas av åklagare. Polismyndigheten ska alltså leda utredningar om exempelvis misshandel där både den som misstänks för brottet och målsäganden är under femton år, om inte utredningen med stöd av övriga bestämmelser i denna författning ska ledas av åklagare.

5 § I förordningen (2010:1031) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen m.m. finns bestämmelser som innebär att förundersökning mot anställd inom polisen i allmänhet ska ledas av åklagare.

6 § Oavsett om någon är skäligen misstänkt för brottet eller inte ska åklagare leda förundersökningen när

1. brottet innefattar våld eller hot om våld mot närstående eller tidigare närstående person eller
2. brottet innefattar en sexuell handling mot någon som är under arton år.

Om polismyndigheten har inlett förundersökning ska denna snarast överlämnas till åklagaren.

Allmänna råd

Med närstående i 6 § 1 avses detsamma som i 4 kap. 4 a § brottsbalken.

Med sexuell handling i 6 § 2 avses inte en gärning enligt 6 kap. 10 § brottsbalken.

7 § Åklagare ska överta ledningen av förundersökningen när

1. det under förundersökningen krävs annan åtgärd av domstol än förordnande av offentlig försvarare eller målsägandebiträde, t.ex. förordnande av särskild företrädare för barn eller utseende av sakkunnig,

2. det kan bli aktuellt att göra en framställning om utlämning eller överlämnande, att utfärda ett europeiskt frysningsbeslut, att begära eller lämna internationell rättslig hjälp i brottmål, att överföra lagföringen till annat land eller annars när en förundersökning är av sådan art att samordning bör ske mellan svensk åklagare och åklagare eller tjänsteman med motsvarande befattning i ett annat land,

3. fråga om bevistalan aktualiseras,

4. brottet är svårbedömt eller det annars med hänsyn till utredningens art är påkallat att åklagaren leder förundersökningen,

5. någon är skäligen misstänkt för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse två år eller mer och brottet riktats mot målsägandens liv, hälsa, frihet eller frid, om målsäganden vid tiden för anmälan inte har fyllt femton år,

6. någon är skäligen misstänkt för ett brott där det är sannolikt att det finns sådant motiv för brottet som anges i 29 kap. 2 § 7 brottsbalken eller

7. ett brott kan föranleda talan om företagsbot.

Allmänna råd

Sådan internationell samordning mellan åklagare i olika länder som anges i 7 § 2 avser i första hand förundersökningar angående grov gränsöverskridande brottslighet som omfattas av samarbetet inom Europol och Eurojust. Vid utredning av sådan brottslighet är det viktigt att samordning på åklagarnivå äger rum i ett tidigt skede.

Bestämmelsen i 7 § 4 bör tillämpas när den misstänkte är under arton år och utredningen är komplex med hänsyn till att den rör många brott eller många misstänkta.

Bestämmelsen i 7 § 4 bör också tillämpas när den misstänkte är under arton år och utredningen rör fler än ett brott eller fler än en misstänkt och särskilda avvägningar bör göras om utredning och lagföring ska ske successivt rörande delar av brottsligheten eller om det finns tillräckliga skäl för att utredning och lagföring ska ske i ett sammanhang även om det innebär en längre handläggningstid.

Det följer av 11 § att åklagaren ska leda förundersökningen om det kan föreligga förutsättningar för förundersökningsbegränsning.

8 § Åklagare ska överta ledningen av förundersökningen även när

1. någon som är under femton år ska höras under förundersökningen och detta påkallar att åklagare leder förundersökningen,
2. den misstänktes psykiska status påtagligt kan antas avvika från det normala och svårare straff än böter kan följa på brottet,
3. särskild åtalsprövning är föreskriven,
4. en ansökan om kontaktförbud har gjorts eller
5. fråga uppkommer om användande av annat tvångsmedel enligt 24–28 kap. rättegångsbalken än husrannsakan som inte är av större omfattning, avspärning, förbud m.m. för säkerställande av utredning om brott, kroppsvisitation, kroppsbesiktning och beslag.

Allmänna råd

När ledningen av förundersökningen har övertagits av en åklagare enligt 8 § får åklagaren, sedan åtgärden som medfört att åklagaren inträtt som undersökningsledare har genomförts eller det av andra skäl inte längre är påkallat att åklagaren är undersökningsledare, återföra ledningen av förundersökningen till polismyndigheten. Detta bör dock inte ske om frihetsberövande som ska avräknas enligt 19 a § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. har förekommit.

Bestämmelsen i 8 § 1 bör tillämpas om åklagarens närvaro krävs vid förhöret, åklagare bör ta ställning till formerna för förhöret eller åklagare bör ta ställning till om den unge överhuvudtaget ska höras under utredningen.

11 § Undersökningsledaren ska fortlöpande kontrollera om utredningsläget är sådant att det enligt 23 kap. 4 § andra stycket rättegångsbalken inte längre finns anledning att fullfölja förundersökningen.

Undersökningsledaren ska även kontinuerligt kontrollera om det finns förutsättningar för att tillämpa bestämmelserna om förundersökningsbegränsning i 23 kap. 4 a § rättegångsbalken eller 8 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Om sådana förutsättningar kan föreligga i ett ärende där polismyndigheten leder förundersökningen ska detta snarast överlämnas till åklagare för beslut om den fortsatta handläggningen.

Denna författning träder i kraft den 1 mars 2012.

Beträffande förundersökningar där den misstänkte är under arton år och som den 1 mars 2012 leds av åklagare gäller äldre föreskrifter.

Chefen för en åklagarkammare får, efter samråd med polismyndigheten, besluta att åklagare vid kammaren, i enlighet med äldre föreskrifter, under år 2012 ska leda förundersökningar där den misstänkte är under arton år.

ANDERS PERKLEV

Nils Rekke
(Rättsavdelningen)

Bilaga

Brott där saken ska anses vara av enkel beskaffenhet

Brottsbalken

Beträffande följande brott i brottsbalken ska saken anses vara av enkel beskaffenhet och förundersökningen i normalfallet ledas av polismyndigheten.

<i>3 kap. Om brott mot liv och hälsa</i>	<i>Anm</i>
– misshandel	
– vållande till annans död i samband med trafikolycka	
– vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka	ÅP
– framkallande av fara för annan	
<i>4 kap. Om brott mot frihet och frid</i>	
– olaga hot, ej grovt brott	
– hemfridsbrott	ÅP
– olaga intrång	ÅP
– ofredande	ÅP
<i>6 kap. Om sexualbrott</i>	
– sexuellt ofredande, enligt 10 § andra stycket	
– köp av sexuell tjänst	
<i>8 kap. Om stöld, rån och andra tillgreppsbrott</i>	
– stöld	ÅP
– snatteri	ÅP
– grov stöld	
– tillgrepp av fortskaffningsmedel	ÅP
– egenmäktigt förfarande	ÅP
– självtäkt	ÅP
– olovlig kraftavledning	ÅP
<i>9 kap. Om bedrägeri och annan oredlighet</i>	
– bedrägeri	ÅP
– bedrägligt beteende	ÅP
– häleri avseende något som är frånhämt annat genom brott	ÅP
– häleriförseelse	ÅP
– oredligt förfarande	ÅP

- 10 kap. Om förskingring och annan trolöshet*
- undandräkt ÅP
 - olovligt förfogande ÅP
 - olovligt brukande ÅP
 - fyndförseelse ÅP
- 12 kap. Om skadegörelsebrott*
- skadegörelse, ej genom brand
 - åverkan ÅP
 - grov skadegörelse, ej genom brand
 - tagande av olovlig väg ÅP
- 13 kap. Om allmänfarliga brott*
- allmänfarlig vårdslöshet
- 14 kap. Om förfalskningsbrott*
- urkunds förfalskning
 - förvanskning av urkund
 - undertryckande av urkund
 - märkesförfalskning
 - brukande av falsk urkund
- 15 kap. Om mened, falskt åtal och annan osann utsaga*
- osant intygande
 - brukande av osann urkund
 - missbruk av urkund
- 16 kap. Om brott mot allmän ordning*
- brott mot griftefrid
 - falskt larm
 - missbruk av larmanordning
 - förargelseväckande beteende
- 17 kap. Om brott mot allmän verksamhet m.m.*
- våld och hot mot tjänsteman, ej mot polis, åklagare eller domare
 - förgripelse mot tjänsteman, ej mot polis, åklagare eller domare
 - våldsamt motstånd
 - överträdelse av myndighets bud
 - hindrande av förrättning
 - föregivande av allmän ställning

Specialstraffrätt

Beträffande specialstraffrättsliga brott i nedan angivna författningar ska saken som regel anses vara av enkel beskaffenhet och förundersökningen i normalfallet ledas av polismyndigheten.

- nedskräpning enligt 29 kap. 7 § miljöbalken
- lag (1951:649) om vissa trafikbrott
- | – 13 kap. 3 § luftfartslagen (2010:500)
- 1 § första stycket 1 och 6 narkotikastrafflagen (1968:64)
- jaktlagen (1987:259), ej grovt jaktbrott
- lag (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål
- | – lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- 3 § jämförd med 2 § 2, 6 och 7 lag (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel
- lotterilagen (1994:1000)
- 20 kap. 5 § sjölagen (1994:1009)
- alkohollagen (1994:1738)
- lag (1994:1809) om totalförsvarsplikt
- vapenlagen (1996:67) ÅP
- 4 § jämförd med 3 § 2 och 6 lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor
- utlänningslagen (2005:716), ej 20 kap. 7–9 §§ ÅP
- lag (2006:263) om transport av farligt gods
- bidragsbrottslagen (2007:612)

Även beträffande övriga brott mot specialstraffrättsliga bestämmelser ska saken anses vara av enkel beskaffenhet om inte svårare straff än fängelse sex månader kan följa på brottet.

ÅP = Särskild åtalsprövning ska i vissa fall göras av åklagare.